

Planerings- direktiv 2024-2026

Kommunstyrelsen § 107, 2023-04-26

Innehåll

Inledning	3
Majoritetens utgångspunkter	3
Kommunens styrmodell och planeringsprocess	3
Ekonomiska ramar	5
Finansiering	5
Kompensation för kostnadsökningar	5
Ramförändringar	7
Preliminär övergripande driftsbudget 2024 med plan 2025-2026	8
Preliminär resultaträkning 2022-2026.....	9
Avsatta medel.....	9
Underlag från nämnder och bolag	11
Investerings- och exploateringsbehov	11
Revidering av taxor och avgifter	12
Behov av nya upphandlingar	12
Särskilda beredningsuppdrag.....	12
Förutsättningar inför planperioden 2024-2026	14
Inledning	14
Samhällsekonomiska förutsättningar	14
Ekonomisk ställning och finansiella förutsättningar	15
Befolkningsutveckling	15
Hållbar utveckling	17
Osäkerhetsfaktorer	18
Bilagor	19
Bilaga 1: Ekonomi- och upphandlingsavdelningens förteckning över genomförda ramjusteringar under beredningsprocessen	19
Bilaga 2: Plan för investeringar 2024-2025 enligt övergripande plan med budget 2023-2026	22
Bilaga 3: Plan för exploateringar 2024-2025 enligt övergripande plan med budget 2023-2026	25
Bilaga 4: Plan för fastighetsinvesteringar 2024-2025 enligt övergripande plan med budget 2023-2026.....	26

Inledning

Planeringsdirektivet innehåller anvisningar till nämnder och bolag för planeringsarbetet inför planperioden 2024-2026. I planeringsdirektivet anges även vilka drifts- och investeringsramar som nämnderna ska utgå från i sin beredning av underlag för kommunens övergripande plan med budget.

Majoritetens utgångspunkter

Majoritetens utgångspunkt i planeringsarbetet inför 2024-2026 är att, trots ett svårt ekonomiskt läge, öka tryggheten och bibehålla framtidstron i kommunen.

Planeringsförutsättningarna inför 2024 präglas av mycket stor osäkerhet när det gäller flera viktiga parametrar för kommunens ekonomi. Osäkerhetsfaktorerna är i stort desamma som för ett år sedan och vår inriktning är att fortsätta hantera dessa på ett så ansvarsfullt och försiktigt sätt som möjligt.

Katrineholms kommun har de senaste åren haft bra resultat och har i grunden en god ekonomi. Kommunen kommer under året att få många inflyttningsklara bostäder och vi räknar därför med att den vikande befolkningstrenden vänder och att invånarantalet under 2023 stabiliseras och ökar något. Den fortsatta oron i omvärlden, utfallet i lönerörelsen och ytterligare ökade kostnader för kommunens pensionsåtaganden gör dock att vi under 2024 inte kan förutsätta att kommunen når ett resultat som i normala fall borde vara 2 procent av skatter och generella statsbidrag.

Kommunens ekonomi påverkas också av vilka medel som regering och riksdag lägger ut till kommunerna i form av generella och riktade statsbidrag främst till välfärden.

I arbetet med planeringsdirektivet har majoriteten utgått ifrån det tjänstemannaunderlag som skickades ut till samtliga partier den 4 april. Eftersom det ekonomiska läget är så osäkert i dagsläget, och 2024 ser ut att bli ett svårt år ekonomiskt, har majoriteten valt att i planeringsdirektivet inte göra några förändringar av nämndernas ramar jämfört med tjänstemannaunderlaget. Det innebär att vi avvaktar med eventuella tillskott eller andra förändringar av nämndernas ramar till den övergripande plan med budget som läggs fram i oktober.

Driftbudgeten i planeringsdirektivet kommer att uppdateras med ny skatteprognos efter 27 april 2022. Om den uppdaterade skatteprognosen väsentligt förändrar resultatet kommer ett nytt planeringsdirektiv tas fram i maj.

Kommunens styrmodell och planeringsprocess

Kommunens styrsystem utgör ett ramverk för kommunens planerings- och uppföljningsarbete och beskriver processer och verktyg för styrningen. Styrsystemet innefattar hela kommunkoncernen, det vill säga både nämnder och styrelser i kommunens bolag och kommunalförbund. Kommunens långsiktiga planering ska enligt styrsystemet styras av kommunens vision och den kommunplan som ligger till grund för planeringen för alla år under mandatperioden.

Enligt kommunens styrsystem inleds den årliga övergripande planeringsprocessen med att kommunstyrelsen fastställer ett planeringsdirektiv. I februari och mars tas ett tjänstemannaunderlag fram som underlag för den politiska beredningen av planeringsdirektivet, som fastställs på kommunstyrelsens sammanträde i april. Planeringsdirektivet innehåller dels uppdrag och anvisningar till nämnder och bolag för det fortsatta planeringsarbetet, dels vilka ekonomiska ramar som nämnderna ska utgå från i sin beredning av underlag för kommunens övergripande plan med budget. Nämnder och bolag ska lämna sitt budgetunderlag till kommunstyrelsen senast i augusti.

Under september-oktober bereds kommunens övergripande plan med budget. Inför den politiska beredningen sammanställs ett uppdaterat och kompletterat tjänstemannaunderlag till kommun-

styrelsen. Den övergripande planen med budget behandlas i kommunstyrelsen i oktober och fastställs av kommunfullmäktige i november. I den övergripande planen anges de ekonomiska ramarna för nämnder, bolag och kommunalförbund för det kommande året, med en plan för de två följande åren. Även den ekonomiska ersättningen avseende kommunens verksamhetsfastigheter fastställs i samband med budgeten. Kommunfullmäktige kan också ge särskilda uppdrag till nämnder och bolag i samband med övergripande plan med budget.

Efter att den övergripande planen med budget har fastställts av kommunfullmäktige ska nämnder och bolag fastställa nämndens/bolagets plan med budget senast i december.

Tidsplan för planeringsarbetet inför planperioden 2024-2026

16 februari: SKR publicerar skatteunderlagsprognos.

4 april: Tjänstemannaunderlag för planeringsdirektiv 2024-2026 skickas till kommunstyrelsen.

17 april: Regeringen presenterar vårpropositionen.

18 april: Ny pensionsprognos från KPA.

26 april: Kommunstyrelsen beslutar om planeringsdirektiv för 2024-2026.

27 april (prel): SKR publicerar skatteunderlagsprognos.

Maj/juni: Ekonomi- och upphandlingsavdelningen genomför planeringsdialoger med förvaltningar/bolag.

24 augusti: SKR publicerar skatteunderlagsprognos.

31 augusti: Nämnder och bolag lämnar underlag till kommunstyrelsen för beredning av övergripande plan med budget 2024-2026.

Senast 20 september: Regeringen presenterar budgetpropositionen.

30 september: Tjänstemannaunderlag för övergripande plan med budget skickas till kommunstyrelsen.

5 oktober: SKR publicerar ny skatteunderlagsprognos.

25 oktober: Kommunstyrelsen behandlar övergripande plan med budget 2024-2026.

20 november: Kommunfullmäktige beslutar om övergripande plan med budget 2024-2026.

December 2023: Nämnderna fastställer nämndens plan med budget 2024.

Ekonomiska ramar

Planeringsdirektivet innehåller en preliminär övergripande driftbudget för 2024 med plan 2025-2026. Utgångspunkten för denna driftbudget är flerårsplanen 2024-2025 som fastställdes av kommunfullmäktige i november 2022. I planeringsdirektivet har driftbudgeten uppdaterats med tekniska justeringar, ny skatteunderlagsprognos samt justeringar under majoritetsberedningen. I bilaga 1 förklaras de ändringar som skett i nämndernas ramar.

I övergripande plan med budget 2023-2025 fick kommunstyrelsen i uppdrag att se över kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning, ta fram förslag till resursfördelningsmodell gällande LSS samt minska interndeberingen inom kommunorganisationen. Uppdragen kommer att hanteras i samband med beredningen av övergripande plan med budget i höst.

Finansiering

Finansieringen av kommunens verksamhet sker främst genom skatteintäkter och utjämning, fastighetsavgift, statsbidrag samt avgifter som invånare betalar för äldreomsorg, barnomsorg, med mera.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Vid beräkning av skatteintäkter och utjämning används den senaste skatteunderlagsprognosen från SKR från februari 2023. I beräkningarna har endast kända förändringar av generella statsbidrag beaktats. Riktade statsbidrag har ej beaktats, förutom det riktade permanenta statsbidraget för äldreomsorg.

I planeringsdirektivet baseras beräkningen av skatteintäkter och utjämning på ett antagande om att kommunens invånarantal kommer uppgå till 34 700 invånare per 1 november 2023, 34 800 invånare per 1 november 2024 och 34 900 invånare per 1 november 2025.

Borgensavgifter

Kommunen lämnar borgen till sina bolag enligt fastställda principer. Genom ett kommunalt borgensåtagande kan bolagen ta upp lån till en lägre ränta. För att möta kraven på marknadsmässighet beräknas borgensavgiften utifrån den så kallade marginalmetoden och grundar sig på uppgifter från senast fastställd årsredovisning för bolagen.

Borgensavgiften 2023 uppgår för KFAB till 0,51 procent, för KIAB till 0,20 procent och för KVAAB till 0,64 procent av det utstående borgensbeloppet. Kommunens budgeterade intäkt för utställd borgen uppgår till 13,7 mnkr 2024.

Kompensation för kostnadsökningar

Demografi

Kommunen använder sig av en resursfördelningsmodell som tar hänsyn till volymförändringar inom förskola, grundskola, gymnasieskola samt äldreomsorg. Modellen bygger på en beräknad kostnad per individ i de olika verksamheterna och ska hantera volymförändringar mellan åren.

I tabellen nedan framgår prognosticerade volymförändringar inom förskola, skola och äldreomsorg. Beräkningen utgår från övergripande plan med budget 2023-2025, med justering från bildningsförvaltningen av antalet barn i förskolan och skolan utifrån kända förhållanden i mars 2023. I jämförelse med prognosen i övergripande plan med budget 2023-2025 har prognosen för 2024 justerats ner med 23 barn i förskolan, 69 elever i grundskolan och 11 elever i gymnasieskolan.

Resursfördelningsmodellen mellan kommunfullmäktige och bildningsnämnden bygger på samma princip som används gentemot de fristående verksamheterna. Det totala bidraget per barn/elev inom förskolan och grundskolan har delats upp i en grund och ett tilläggsbidrag, som efter bedömning av elevhälsan fördelas till barn i behov av särskilt stöd samt en del för modersmålsundervisning.

Gällande bidraget inom gymnasieskolan används ett viktat snittpris mellan kommunens gymnasieprogram och köpta platser. Resursfördelningsmodellen mellan kommunfullmäktige och vård- och omsorgsnämnden baseras på underlag från den kommunala kostnadsutjämningsmodellen.

Effekterna av resursfördelningsmodellen för 2023 uppgår till -13,4 mnkr för bildningsnämnden och +15,9 mnkr för vård- och omsorgsnämnden och är fördelade i nämndernas ramar.

Kategori	Budget 2023	Prognos 2024	Effekt (tkr)	Prognos 2025	Prognos 2026
Förskola inkl. pedagogisk omsorg	1 786	1 676	-11 706	1 609	1 556
Förskoleklass	456	437	-1 120	442	405
Grundskola 1-6	2 513	2 537	1 911	2 576	2 573
Grundskola 7-9	1 222	1 186	-3 191	1 182	1 211
Grundskola	4 190	4 160	-2 400	4 200	4 188
Gymnasieskola*	1 272	1 255	722	1 248	1 239
Skola	7 248	7 091	-13 383	7 057	6 983
65-79 år	5 951	5 899	-1 228	5 844	5 810
80-89 år	1 896	2 034	18 434	2 161	2 269
90-w år	434	430	-1 323	423	428
Äldreomsorg	8 281	8 363	15 882	8 428	8 507
TOTALT	15 529	15 454	2 499	15 485	15 490

* Beräknat antal elever som går på gymnasiet.

Personal

Med utgångspunkt från utfallet i lönerörelsen 2023 omfattar planeringsdirektivet löneökningar om 3,3 procent för varje år inom planperioden, det vill säga 2024, 2025 och 2026. Medlen är inte utfördelade i nämndernas ramar.

Pensioner

2023 ökade budgeten för pensioner med 77,5 mnkr i jämförelse mot 2022. Den kraftiga ökningen berodde dels på ett nytt pensionsavtal 2023 som ger högre avgiftsnivåer för kommunen men framför allt på en hög inflation 2022. Pensionskostnaderna bygger på ett prisbasbelopp som beräknas utifrån KPI som sätts sommaren året innan. Då inflationen prognostiseras till fortsatt höga nivåer 2023 beräknas kostnaderna för 2024 bli ytterligare 52,0 mnkr, vilket är 30,9 mnkr mer än i övergripande plan med budget 2023-2025. Inflationen beräknas sedan sjunka 2024, vilket gör att kostnaden 2025 beräknas bli 96,1 mnkr lägre än 2024. Prognosen för 2026 bygger på ytterligare lägre inflation för 2025, vilket minskar kostnaden med 7,4 mnkr.

I planeringsdirektivet utgår pensionskostnaderna från KPA:s pensionsprognos i april 2023.

Lokaler

Medel för hyreskostnadsökningar som är hänförliga till investeringar i KFAB:s och KIAB:s lokaler som sedan tidigare är beslutade eller som ingår i fastighetsinvesteringsbudgeten för 2023 är inräknade i planeringsdirektivets driftsbudget. Medel finns även avsatta för lokalkostnadsökningar för verksamhetslokaler som inte ägs av KFAB och KIAB. Medel för lokalkostnadsökningar har i planeringsdirektivets driftsbudget inte fördelats ut på nämnderna, det sker först i samband med beredningen av övergripande plan med budget.

Redovisningsregler som innebär att lokalhyror ska redovisas som finansiell leasing påverkar kostnaderna. I samband med årsredovisning 2022 uppskattades merkostnaden till 4 mnkr och är inräknade i planeringsdirektivets driftsbudget. En utredning pågår för att fånga de faktiska kostnaderna och kommer att inarbetas i höstens budget.

Drifts- och avskrivningskostnader till följd av investeringar

I planeringsdirektivet beaktas avskrivningskostnader och driftkonsekvenser av investeringar och exploateringar utifrån tidigare fattade beslut i övergripande plan med budget.

Övriga pris- och kostnadsförändringar

I övergripande plan med budget 2023-2025 avsattes en reserv om 10 mnkr under kommunstyrelsen för att i viss mån kunna kompensera nämnderna för kostnadsökningar som uppstår till följd av inflation. Beslut om eventuell kompensation tas i samband med tertial- och delårsuppföljningarna. Eventuella pris- och kostnadsökningar därutöver ska hanteras av nämnderna inom ram genom effektiviseringar.

I planeringsdirektivets driftsbudget finns inga ytterligare medel avsatta till generella pris- eller kostnadsökningar från 2024 och framåt.

Ramförändringar

I planeringsdirektivet anges vilka ekonomiska ramar som nämnderna ska utgå från i sin beredning av underlag för kommunens övergripande plan med budget. Dessa framgår av den preliminära övergripande driftbudgeten på nästa sida. Utgångspunkten är flerårsplanen 2024-2025 som fastställdes av kommunfullmäktige i november 2022. Driftsbudgeten har därefter uppdaterats med tekniska justeringar, ny skatteunderlagsprognos samt justeringar under majoritetsberedningen. I bilaga 1 finns förklaringar till de ändringar som skett i nämndernas ramar.

I övergripande plan med budget 2023-2026 fick några nämnder tillfälliga ramförstärkningar under 2023. Eftersom dessa satsningar presenterades som tillfälliga har utgångspunkten inför arbetet med planeringsdirektivet varit att de tas bort från och med 2024. Det handlar om totalt 4,8 mnkr som i planeringsdirektivet har tagits bort från nämndernas ramar för 2024, se bilaga 1. Kommunstyrelsen har också en tillfällig ramförstärkning 2022-2024 om 1,0 mnkr för ny översiktsplan som tas bort från 2025. För kommunstyrelsen gjordes även en tillfällig ramjustering om -4 mnkr för 2023-2026 gällande effektivisering kommunledningsförvaltningen. Övriga ramförändringar som beslutades i övergripande plan med budget 2023-2025 var inte tillfälliga och ligger således kvar i nämndernas ramar även planperioden 2024-2026.

I planeringsdirektivet har inga justeringar för Västra Sörmlands Räddningstjänst eller Viadidakt-nämnden genomförts.

När beredningen av den övergripande planen med budget inleds i slutet av september kommer kommunen veta mer om förutsättningarna inför kommande år. Majoriteten avvaktar därför med ytterligare budgetjusteringar till i höst.

Preliminär övergripande driftsbudget 2024 med plan 2025-2026

<i>Belopp i tkr</i> Nämnd/benämning	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Övergripande politisk ledning	-7 035	-7 285	-6 285	-6 285
Bildningsnämnden	-941 830	-929 249	-924 433	-917 877
Kommunstyrelsen	-257 991	-256 738	-257 938	-257 938
<i>varav kommuncentrala</i>	-19 465	-18 142	-18 142	-18 142
<i>varav kommunledningsförvaltningen</i>	-99 550	-98 027	-98 027	-98 027
<i>varav samhällsbyggnadsförvaltningen</i>	-117 676	-119 269	-120 469	-120 469
<i>varav kommunstyrelsens medel till förfogande</i>	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
<i>varav reserverat</i>	-18 300	-18 300	-18 300	-18 300
Kulturnämnden	-46 709	-46 819	-46 819	-46 819
Bygg- och miljönämnden	-683	-683	-683	-683
Service- och teknikenämnden	-139 528	-139 682	-139 682	-139 682
Socialnämnden	-203 226	-203 226	-203 226	-203 226
Viadidaktämnden	-63 831	-63 831	-63 831	-63 831
Vård- och omsorgsnämnden	-877 199	-893 081	-906 462	-921 599
Överförmyndarnämnden	-6 570	-6 520	-6 520	-6 520
Räddningstjänsten VSR	-34 472	-34 472	-34 472	-34 472
Kompensation för ökade löner	0	0	-78 646	-137 222
Drifteffekt av föreslagna investeringar	0	-2 135	-2 984	-3 349
Ökade kapitalkostnader nämnder	0	-3 656	-2 736	7 704
Summa nämnder	-2 579 073	-2 587 376	-2 674 716	-2 731 798
Ökade kostnader lokaler	-15 863	-43 918	-63 479	-84 122
Löneuppräkning	0	-78 646	-58 576	-60 509
Drifteffekt av föreslagna exploateringar	4 156	5 711	7 821	7 820
PO-påslag och semesterlöneskuld	162 140	171 647	177 377	183 297
Pensioner	-201 058	-253 108	-157 040	-149 578
Intäkter Viadidakt-Vingåker	13 628	13 628	13 628	13 628
Kapitalkostnadsintäkter	98 871	109 615	117 675	116 720
Kapitalkostnader exploatering	-1 393	-1 364	-1 364	-1 364
Avskrivningar	-86 757	-96 410	-103 867	-102 560
Skatteintäkter	1 706 149	1 786 175	1 864 630	1 939 232
Kommunalekonomisk utjämning och generella statsbidrag	784 622	820 343	819 749	826 784
Kommunal fastighetsavgift	78 032	79 101	79 101	79 101
Finansiering, utdelningar m.m.	25 027	25 882	25 882	25 882
Riktade statsbidrag äldreomsorgssatsning	15 449	15 449	15 449	15 449
Summa finansiering	2 583 002	2 554 107	2 736 987	2 809 781
TOTALT	3 929	-33 270	62 271	77 983
Budgeterat resultat i % av skatter och utjämning	0,15%	-1,24%	2,25%	2,74%

Preliminär resultaträkning 2022-2026

<i>Belopp i tkr</i>	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens intäkter	574 427	612 871	649 323	663 113	956 345
Verksamhetens kostnader	-2 836 204	-3 081 415	-3 262 406	-3 265 063	-3 628 323
Avskrivningar	-157 922	-86 757	-96 410	-103 867	-102 560
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-2 419 700	-2 555 302	-2 709 494	-2 705 817	-2 774 538
Skatteintäkter	1 670 328	1 706 149	1 786 175	1 864 630	1 939 232
Generella statsbidrag och utjämning	875 958	862 654	899 444	898 850	905 885
VERKSAMHETENS RESULTAT	126 586	13 501	-23 875	57 663	70 579
Finansiella intäkter	19 042	12 771	13 936	13 936	13 936
Finansiella kostnader	-46 347	-22 343	-23 331	-9 328	-6 532
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	99 281	3 929	-33 270	62 271	77 983
Extraordinära intäkter/kostnader	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	99 281	3 929	-33 270	62 271	77 983

Avsatta medel

Utifrån god ekonomisk hushållning har kommunen reserverat medel för att möta framtida kostnader. Kommunen har två olika sorters avsatta medel; resultatutjämningsreserv (RUR) samt en integrationsfond. Totalt uppgick de avsatta medlen till cirka 130 mnkr per 31 mars 2023.

Kommuner har enligt kommunallagen möjlighet att avsätta medel inom det egna kapitalet till en resultat-utjämningsreserv (RUR). Dessa regleras enligt kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning (KF 2022-11-21 § 141). Som högst kan 100 mnkr avsättas till RUR. Per den 31 december 2022 uppgick de avsatta medlen i RUR till 83,6 mnkr. Av 2022 års resultat avsattes ytterligare 16,4 mnkr. Den totala avsättningen till RUR uppgår därmed till 100 mnkr.

Beslut om att använda RUR sker i första hand i samband med fastställande av övergripande plan med budget. Revidering av, eller beslut om att medel ska användas, kan också ske löpande under år då stora svängningar sker i ekonomin på grund av konjunktur eller andra omständigheter som under året direkt påverkar kommunens resultat. I samband med årsredovisningen fastställer kommunfullmäktige om uttag från RUR ska ske och till vilket belopp.

Kommunen har även avsatt medel som kommunen erhåller för sitt breda integrationsåtagande. Ett åtagande som sträcker sig över flera år varför intäkterna inte förs direkt mot resultatet, utan reserveras för framtida åtaganden. En del av den schablonersättning som årligen tilldelas kommunen från Migrationsverket avsätts till fonden för att kunna användas till specifika projekt. Om medel som reserverats inte nyttjas, återförs de till fonden. I övergripande plan med budget 2023-2025 reserverades medel från integrationsfonden för följande satsningar under 2023, totalt 19,14 mnkr:

- Tillfällig förstärkning för omställningskostnader bildningsnämnden: 13 mnkr
- Utbildningstjänster: 1 mnkr
- Medfinansiering yrkesvux: 2,14 mnkr
- Reserv habiliteringsersättning (om statsbidrag uteblir): 2 mnkr
- Reserv sommarlovsaktiviteter (om statsbidrag uteblir): 1 mnkr

I övergripande plan med budget 2021-2023 reserverades 2,7 mnkr till bildningsnämnden för kompetenshöjande insatser för barnskötare och barnskötarbiträden inom förskolan. Detta beslut förlängdes i planeringsdirektivet för 2022 (KS 2021-04-28, § 75), vilket innebär att de återstående medlen (950 tkr) kan användas till och med första halvåret 2024.

Beaktat redan fattade beslut om att reservera medel från integrationsfonden fanns det per 31 mars 2023 totalt cirka 110 mnkr kvar av de avsatta medlen att besluta om.

Avsatta medel, mnkr	31 mars 2023
RUR	100
Integrationsfonden	30
TOTALT	130
<i>varav reserverade för satsningar</i>	20
Kvar att besluta om	110

Underlag från nämnder och bolag

För beredningen av övergripande plan med budget 2024-2026 ges nämnder och bolag i beredningsuppdrag att senast den 31 augusti 2023 inkomma med följande underlag till kommunstyrelsen:

Investerings- och exploateringsbehov

Nämnderna ska i sitt underlag för övergripande plan med budget lämna förslag på prioriterade investerings- och exploateringsbehov under femårsperioden 2024-2028.

Under de senaste åren har kommunen haft goda resultat samtidigt som investeringarna legat på historiskt höga nivåer. Under de kommande två åren sjunker resultaten. I flerårsplanen uppgår investeringarna för 2024 för närvarande till 139 mnkr. För att bibehålla kommunens finansiella styrka under dessa år behöver nivåerna på investeringarna kraftigt minska för att anpassas till kommunens investeringsutrymme som uppgår till 70 mnkr.

Med utgångspunkt ifrån den gällande flerårsplanen (se bilagorna 4-6) ska nämnden i sitt underlag göra en prioritering av investeringarna för att möta kommunens investeringsutrymme. Nämnden ska också redovisa hur de föreslagna investeringarna påverkar den egna nämndens eller andra nämnders driftskostnader. Det gäller ökade såväl som minskade driftskostnader (utöver kapitaltjänstkostnader), med hänsyn till delårs-/ helårseffekt. För varje föreslagen investering/exploatering ska nämnden även ange till vilket övergripande målområde (utifrån kommunplan 2023-2026) som förslaget kan hänföras, samt kortfattat beskriva syftet och nyttan.

I de fall där beställare och utförare av en investering är olika nämnder, ska investeringarna budgeteras av den beställande nämnden. IT-investeringar ska budgeteras i samråd med digitaliseringsavdelningen.

Förslag till investeringar i fastigheter och lokaler ska samordnas av fastighetschefen i samråd med lokalarbetsgruppen och fastighetsbolagen KFAB och KIAB. Lokalarbetsgruppen gör en tjänstemannaprioritering av inkomna investeringsäskanden som lämnas som underlag till respektive nämnd. Medlemmar i lokalarbetsgruppen förankrar och bereder investeringarna inom sin förvaltning. För förvaltningar som saknar representant i lokalarbetsgruppen, sköter fastighetschefen förankringen med berörd förvaltning. Samtliga investeringar (även kategori 2) ska passera nämnden. Nämndernas förslag till investeringar i fastigheter och lokaler och därav följande driftskostnader sammanställs av fastighetschefen som underlag för beredningen av övergripande plan med budget.

Alla föreslagna investeringar ska kategoriseras enligt nedanstående kategorier.

1. Investeringar påkallade av skyldigheter och ålägganden

Exempelvis ingår här tvingande myndighetsinvesteringar eller investeringar som av andra (säkerhets) skäl måste prioriteras, som exempelvis brandskydd, larm och liknande.

2. Investeringsbehov hos annan part

Exempelvis hos KFAB för verksamhetens behov. Det innebär att investeringen inte aktiveras i kommunens balansräkning utan istället genererar en hyreskostnad för verksamheten, vilket måste ingå i kostnadsanalysen.

3. Rationaliseringsinvesteringar

Investeringar där investeringen kan "hämtas hem", en så kallad payoff-effekt, som ska vara högst tre år. Redovisningskravet för sådan investering är att den ska åtföljas av en ekonomisk kalkyl som tydligt visar de ekonomiska konsekvenserna.

4. Övriga investeringar inklusive produktionsinvesteringar

Här avses investeringar för verksamhetens behov, som inventarier och utrustning i verksamheten. Behov av IT-investeringar ingår i denna kategori och budgeteras i samråd med digitaliseringsavdelningen.

5. Investeringar i skattefinansierad infrastruktur

Här ingår kommunala strategiska investeringar i gata och park/natur samt statliga regionala satsningar som i vissa fall kan behöva kompletteras med kommunala medel.

6. Exploateringsverksamhet

Med markexploatering avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. I markexploateringsverksamheten ingår därmed också att bygga kompletterande gemensamma anordningar som gator, grönområden samt VA- och elanläggningar. Utifrån förändrade redovisningsprinciper ska exploateringar budgeteras utifrån förväntade intäkter och kostnader. Vid start av projekt ska upparbetade kostnader och intäkter föras direkt mot resultatet eller kommunens tillgångar (omsättnings- eller anläggningstillgångar). Det innebär att exploateringsprojekt kommer att påverka resultatet, vilket bör beaktas i budgetarbetet.

Revidering av taxor och avgifter

Nämnderna ska se över om det behöver göras justeringar av avgifter och taxor inom nämndens verksamhetsområde.

Behov av nya upphandlingar

Vid upphandling ska i första hand avrop från Adda och Kammarkollegiet genomföras. I första hand beställs upphandling av Telge Inköp. För att Telge inköp ska kunna planera och ge kommunen stöd i arbetet med upphandlingar är det viktigt att i god tid planera för nya upphandlingar. Nämnderna ges därför i uppdrag att redovisa planerade nya upphandlingar inom sina verksamhetsområden. Även planerade inköp som beräknas ske genom direktupphandling eller avrop från ramavtal ska redovisas. Redovisningen behöver inte fastställas av nämnden, men rapporteras i Stratsys tillsammans med övrigt material. Efter att den övergripande planen med budget fastställts ska nämnden senast i februari se över och vid behov revidera planeringen av kommande upphandlingar.

Särskilda beredningsuppdrag

I planeringsdirektivet har kommunstyrelsen möjlighet att ge nämnderna särskilda beredningsuppdrag. Det kan vara att ta fram olika underlag som behövs inför budgetberedningen eller som på annat sätt är viktiga i planeringsprocessen inför kommande år.

Föreslå åtgärder för sänkta kostnader

Med utgångspunkt från det negativa resultatet i den preliminära driftsbudgeten för 2024 ges kommundirektören i uppdrag att tillsammans med ledningsgruppen ta fram förslag på åtgärder som kan minska kommunens kostnader med minst 35 mnkr. I uppdraget ingår att ge förslag på åtgärder som både kan sänka kostnader redan till 2024 och ge mer långsiktiga kostnadsbesparande effekter. Förslagen ska utformas för att ge minsta möjliga negativa effekter i kommunens kärnverksamheter.

Utreda möjligheter till effektivare lokalresursanvändning

Uppdrag till kommundirektören att tillsammans med ledningsgruppen ta fram förslag på åtgärder som kan minska kommunens lokalkostnader. Förslagen ska inriktas på att effektivisera lokalanvändningen för administrativa funktioner.

Översyn av indikatorer och riktvärden

I april 2023 fastställer kommunstyrelsen vilka indikatorer som ska användas under 2023 för uppföljning av resultatmålen i kommunplanen. För varje indikator anges riktvärden, det vill säga nivåer för hur mycket indikatorn ska ha förändrats till en viss tidpunkt för att det ska kunna anses att målet har uppnåtts. Indikatorer med riktvärden för 2024-2026 kommer fastställas av kommunfullmäktige i övergripande plan med budget 2024-2026.

I sitt underlag för övergripande plan med budget 2024-2026 ges nämnder och bolag möjlighet att lämna förslag gällande indikatorer och riktvärden 2024-2026. Grundprincipen bör vara att samma indikatorer bör användas under hela mandatperioden men en årlig översyn bör göras med avseende på till exempel relevans och mätbarhet.

Plan för arbete med jämförelser och goda exempel

Uppdrag till samtliga nämnder att uppdatera sin plan för arbete med jämförelser och goda exempel.

Förutsättningar inför planperioden 2024-2026

Inledning

I detta avsnitt sammanfattas kommunens planeringsförutsättningar inför planperioden. Överlag har framtidsutsikterna för de närmaste åren blivit både mer osäkra och negativa. Exempel på viktiga faktorer som kommer påverka både verksamhet och ekonomi framöver, och som beskrivs mer ingående nedan, är:

- Konjunktur och skatteintäkter
- Befolkningsutveckling
- Inflation och räntor
- Löneutveckling och pensioner
- Lokalkostnader med redovisningsregler om finansiell leasing

Samhällsekonomiska förutsättningar

En lågkonjunktur står inför dörren och konjunkturedgången kommer med all sannolikt att påverka Sverige i högre grad än många andra länder då den svenska ekonomin är mer räntekänslig, inte minst hushållen, på grund av en högre skuldnivå.

Från och med 2023 ökar de ekonomiska utmaningarna. Trots att skatteunderlaget fortsätter att öka i nominella tal, urholkas det av ännu högre pris- och löneökningar. Framför allt ökar kostnaderna för pensioner kraftigt och närmast fördubblas från 2022 till 2024. Det innebär att skatteintäkterna inte räcker till att finansiera lika stora, eller ökande, verksamhetsvolymen som tidigare år.

Den höga inflationen har lett till högre räntor. Höga kostnadsnivåer och högre räntor kommer att dämpa efterfrågan och tillväxten framöver, då det dröjer innan högre räntor/priser får full genomslagskraft på ekonomin. Även om inflationen bedöms bli lägre under 2023 kommer de ökade prisnivåerna vara kvar samtidigt som räntan är kvar på en högre nivå. Med ett minskat konsumtionsutrymme behöver hushållen anpassa sig genom minskade utgifter och minskat sparande. Det kommer att påverka viljan och möjligheterna att låna och leder till minskad konsumtion och lägre investeringstakt.

Under flera år har lönerna ökat mer än kostnaderna, en så kallad reallöneökning. Något som historiskt sett inte varit självklart. Med lägre realinkomster kommer krav på kompensation från facken. För höga kompensationskrav kan leda till en liknande pris- och lönespiral som uppstod under 70- och 90 talen. Detta är viktigt att undvika, vilket kommer vara en utmaning för parterna och den svenska lönebildningsmodellen.

Hur, när och i vilken omfattning lågkonjunkturen påverkar sysselsättningen är ovisst. Med vikande efterfrågan och minskad produktion förväntas arbetslösheten öka under 2023, men inte i samma omfattning som under tidigare lågkonjunkturer. Samtidigt som det ekonomiskt tuffa läget behöver hanteras finns utmaningar att hitta rätt kompetens, vilket innebär en ökad konkurrens om befintlig kompetens. Under de kommande åren kommer arbetskraften inte att räcka till för att täcka de ökade personalbehoven inom kommunen, särskilt inom äldreomsorgen. Den svaga ökningen av personer i arbetsför ålder i kombination med en tuff arbetsmarknad betyder att välfärdens behov inte går att lösa genom att fortsätta rekrytera fler. Det finns också ett matchningsproblem på arbetsmarknaden där tillgänglig arbetskraft inte har den kompetens som de lediga jobben kräver. Kompetensförsörjningen är en av de främsta utmaningarna som kommunerna står inför och det krävs inte bara innovativa lösningar, utan också förändringsvilja, nyfikenhet och mod att prova nytt för att lyckas.

Ekonomisk ställning och finansiella förutsättningar

Mot bakgrund av de senaste årens tillväxt och höga resultat har kommunen en i grunden stark ekonomi. Det egna kapitalet har ökat, pensionsskulder har säkrats upp genom försäkringslösningar och medel har reserverats för år med sämre förutsättningar (resultatutjämningsreserven).

Katrineholms kommun har under de senaste åren förändrats. Tillgänglighet och trygghet har stärkts genom bland annat fler och bättre gång- och cykelvägar i både stad och till kransorter och den tidigare omfarten har omvandlats. Parker med trygga miljöer och lekplatser har utvecklats och tillgången till små och större platser för idrott och fritid har vuxit fram. Fler invånare har påverkat utvecklingen av handel och etablering av företag. En växande befolkning, med fler barn, unga och äldre, har inneburit att volymerna inom verksamheterna växt i omfattning med behov av både kompetens och verksamhets-lokaler.

Under 2022 bromsade tillväxten in. Något som börjat med pandemi och blev definitivt med invasionen av Ukraina. Nettoinflyttningen minskade och kostnadsnivåerna ökade. De senaste årens tillväxt med ökade behov har för koncernen inneburit höga investeringsvolymerna och skuldsättningen har under de senaste fem åren ökat med 34 procent. Flera projekt pågår och skuldsättningen kommer under 2023 att öka ytterligare. Den höjda räntenivån medför ökade kostnader vid nyupplåning och omsättning av tidigare lån. Det påverkar i sin tur hyreskostnaden för verksamhetslokaler. Samtliga kostnadsökningar innebär ett lägre resultat och en lägre självfinansieringsgrad.

Invånarantalet påverkar ersättningen från det kommunala utjämningsystemet. Skatteintäkterna är beroende av skattekraften, som enkelt uttryckt baseras på antalet arbetade timmar. Inga tydliga tecken kan ännu ses på en minskning av de arbetade timmarna och senaste skatteprognosen för 2023 var högre än vad som budgeterats. Samtidigt stiger efterfrågan på arbetskraft inom vissa yrkesområden. På sikt kommer sannolikt de arbetade timmarna att minska, vilket då påverkar skattekraften och därmed kommunens skatteintäkter. På längre sikt kan även försörjningsstödet påverkas. När och om det kommer att ske beror på konjunkturen.

Det nya pensionssystemet, med högre avgifter och uppräkningsbund till inflation, ökar pensionskostnaderna ytterligare för både 2023 och 2024, för att därefter minska till följd av en förväntad nedgång av inflationen. Den höga inflationen medför kraftiga svängningar i kostnader mellan åren.

Det så kallade märket, den procentuella löneökningen inom industrisektorn, fastställdes den 31 mars till 7,4 procent för en två års period (2023 och 2024). Denna överenskommelse ses som normerande för den svenska lönerörelsen och påverkar också kommunerna. I planeringsunderlaget har märket inarbetats.

Kortsiktigt har koncernen och kommunen utmaningar med höjda kostnader, främst som en följd av pensioner och kopplingen till inflation och den osäkra konjunkturen. För att ha möjlighet att finansiera den framtida kommunala välfärden krävs kontroll över kostnadsutvecklingen. Kommunen har förutsättningar för en stark ekonomi även framåt, förutsatt att kostnadsutvecklingen dämpas och investeringstakten minskar. Med en svagare ekonomi minskar handlingsberedskapen för oförutsedda kostnader och möjligheterna att möta förändrade och ökade behov i verksamheterna.

Befolkningsutveckling

Prognoser för befolkningsutvecklingen är viktiga för att kunna bedöma hur såväl kommunens skatteintäkter som invånarnas behov av kommunens olika verksamheter kommer utvecklas under kommande år. De antaganden som görs om kommunens framtida invånarantal, totalt och i olika åldersgrupper, har stor betydelse för beräkningarna av såväl intäkter och kostnader i kommunens budget. Ju mer osäkerhet som finns gällande befolkningsutvecklingen, desto mer osäkerhet finns i beräkningarna.

Kommunsektorns demografiska utmaningar beror, något förenklat, på att antalet personer i behov av välfärdstjänster förväntas öka snabbare än antalet invånare i arbetsför ålder under kommande decennier. Samtidigt är det den arbetsföra befolkningen som ska svara för såväl finansiering som

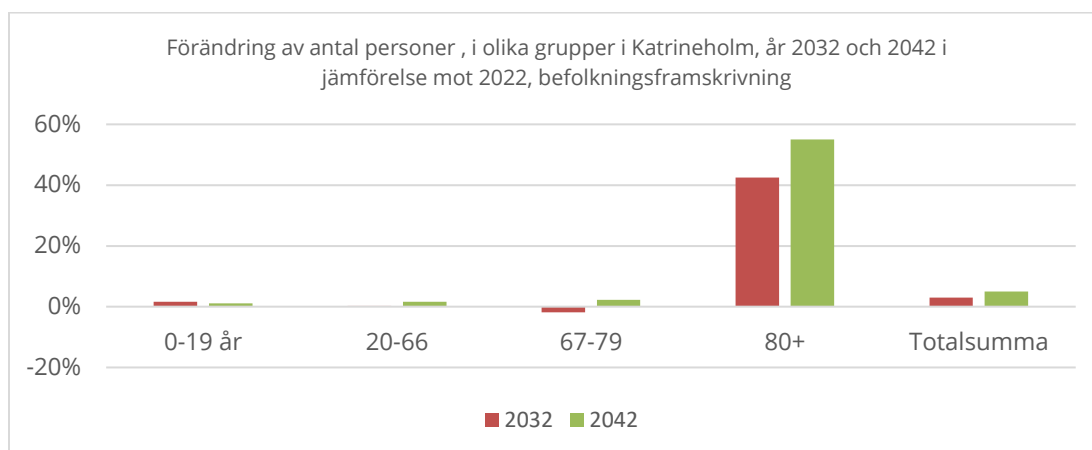
bemannning av välfärden. Främst handlar utmaningen om att antalet äldre ökar i snabbare takt än den arbetsföra befolkningen, vilket är en utmaning både finansiellt och gällande kompetensförsörjningen. Större förändringar av volymer, till exempel på grund av förändrat antal invånare som är i behov av kommunal service, ställer också krav på omställning. Det gäller både om volymerna ökar eller minskar.

Sammantaget är det fortsatt svårt att göra prognoser för befolkningsutvecklingen i kommunen. Flyktingströmmen från Ukraina blev inte så stor som Migrationsverket räknade med och är nu mer överblickbar. Födelsetalen i Sverige och Katrineholms kommun är historiskt låga, delvis på grund av demografin, men även till följd av den osäkra tidsandan och kan därför svänga framöver. In- och utflyttningen till/från kommunen har också stor betydelse och påverkas av många faktorer, bland annat bostadsbyggande, näringsliv, arbetsmarknad och kommunikationer. Bostadsbyggandet har inte stannat av. Ett större bostadsprojekt, Hämplingen, startade upp i början av 2023 och ett annat, Abborren, färdigställs under året, sammanlagt utgör de 300 bostäder. Det ger direkt möjlighet till ökad inflyttning från andra kommuner men ökar också indirekt förutsättningarna för befolkningstillväxt genom ökade möjligheter till flyttkedjor. I kommunen ses inte heller några alarmerande förändringar gällande arbetslöshet, varsel eller konkurser. Nyföretagandet ökade med 22 procent under 2022 och det har fortsatt komma många förfrågningar till näringslivsenheten från företag som vill etablera sig i kommunen. I nuläget ser det ut som att kommunens byggbara verksamhetsmark börjar ta slut och därför är det angeläget att i närtid se över markreserven och öka planberedskapen.

SCB:s befolkningsframskrivning

SCB publicerar årligen en framskrivning av befolkningen i Sverige som helhet samt per region och kommun. Framskrivningen sträcker sig fram till 2040 och bygger på antaganden om födelsetal, dödlighet, invandring och utvandring. Det innebär att beräkningarna utgår från att dagens beteenden, trender, regler och allmänna förutsättningar förblir desamma i framtiden. I framskrivningen tas inte någon hänsyn till exempelvis kommunernas planerade bostadsbyggande, etableringar av företag eller andra framtida mål och förutsättningar.

SCB:s senaste befolkningsframskrivning presenterades i slutet av maj 2022. Framskrivningen för Sverige som helhet pekade på att befolkningen kommer öka både till följd av att fler föds än dör och att fler invandrar än utvandrar. Andelen äldre beräknas öka i alla delar av landet. Även framskrivningen för Katrineholms kommun visade att gruppen som är 80 år eller äldre kommer öka betydligt mer än befolkningen i övrigt. Övriga åldersgrupper kommer enligt framskrivningen vara jämförelsevis stabila.

Källa: SCB:s befolkningsframskrivning för Katrineholms kommun, maj 2022.

Den största påverkan på kommunens verksamheter kan förväntas av att åldersgruppen 80–89 år kommer öka kraftigt under den kommande tioårsperioden. Därefter förväntas antalet invånare i denna åldersgrupp ligga still och åldersgruppen 90+ ökar. När det gäller åldersgruppen 65–79-åringar förväntas den minska under de närmaste åren och därefter vara relativt oförändrad. För utvecklingen av antalet barn och unga förväntas kommunen mest påverkas av en minskning av antalet barn i

förskoleålder. Enligt framskrivningen ökar åldersgruppen 7–12 år. Antalet ungdomar förväntas vara stabilt de närmaste åren och därefter öka under några år fram till 2030.

Bedömning i övergripande plan med budget 2023-2025

I övergripande plan med budget 2023-2025 beräknades skatteintäkterna utifrån att kommunens invånarantal förväntades uppgå till 34 700 invånare per 1 november 2022, 34 800 invånare per 1 november 2023 och 34 900 invånare per 1 november 2024. Bedömningen gjordes med utgångspunkt från SCB:s befolkningsframskrivning men med justering för det faktiska invånarantalet per 30 juni 2022.

Faktiskt invånarantal 2022

Befolkningsstatistiken för 2022 visade att Katrineholms kommun hade 34 580 invånare per 1 november 2022, vilket var 224 personer färre än vid samma datum 2021. Per 31 december 2022 uppgick invånarantalet till 34 604 personer. Befolkningsutfallet för 2022 visade sig därmed vara lägre både jämfört med SCB:s framskrivning och antagandena i övergripande plan med budget 2023-2025.

Bedömning i planeringsdirektivet

I planeringsdirektivet baseras beräkningen av skatteintäkter och utjämning på ett antagande om att kommunens invånarantal kommer uppgå till 34 700 invånare per 1 november 2023, 34 800 invånare per 1 november 2024 och 34 900 invånare per 1 november 2025. Befolkningsantagandet görs utifrån bedömningar om fortsatt bostadsbyggande men också förväntade positiva effekter av näringslivs-satsningar och mer offensiv marknadsföring av kommunen.

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling brukar definieras som en utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Hållbarhetsarbetet i Katrineholms kommun utgår från FN:s Agenda 2030 som anger sjutton globala mål för hållbar utveckling. Kommunen har en central roll i förverkligandet av Agenda 2030 på lokal nivå. Målen i Agenda 2030 är integrerade och odelbara och tydliggör att alla tre dimensionerna av hållbar utveckling (den sociala, den miljö-mässiga och den ekonomiska) måste samverka. Hållbarhetsarbetet kräver därför helhetssyn och intern samverkan, men också ett aktivt samarbete med olika aktörer i lokalsamhället.

Sedan ett par år sammanställer Katrineholms kommuns årligen en hållbarhetsrapport. Syftet med hållbarhetsrapporten, som till stor del baseras på kommunens årsredovisning, är bland annat att ge en årlig och samlad återrapportering av kommunens hållbarhetsarbete till kommunstyrelsen. I rapporten beskrivs också vilka utmaningar som kommunen står inför kopplat till hållbarhetsmålen. Det handlar om såväl miljömässiga utmaningar som utmaningar kopplade till kommunens sociala och ekonomiska hållbarhet. Hållbarhetsrapporten är därmed även ett viktigt planeringsunderlag inför kommande år.

I jämförelse med många andra kommuner har Katrineholms kommun större socioekonomiska utmaningar och de kommunala verksamheterna behöver därför arbeta aktivt för att stärka den sociala hållbarheten. Det handlar bland annat om att skapa förutsättningar för mer jämlika uppväxtvillkor för barn och unga, höja skolresultaten för både flickor och pojkar, se till att fler kommer in på arbetsmarknaden och verka för bättre folkhälsa. Kommunens socioekonomiska förutsättningar påverkar också kostnadsläget för de kommunala verksamheterna. Därför är Katrineholm en av mottagarna i det kommunala utjämningssystemet, som fördelar pengar till och mellan kommuner och regioner, och som syftar till att kommunerna ska kunna tillhandahålla likvärdig service för sina invånare oberoende av förhållanden som är svåra för kommunen att påverka.

Miljömässigt står världen inför många utmaningar som får stor påverkan även på lokal nivå, inte minst gällande klimatförändringarna. Enligt den senaste rapporten från IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) blir effekterna bland annat fler och intensivare värmeböljor, stigande havsnivåer, kraftigare översvämningar, längre perioder av torka och fler skogsbränder. Klimatförändringarna förväntas också påverka migrationen då brist på dricksvatten och odlingsbar mark kan bli grogrund för konflikter. Utvecklingen närmar sig också flera så kallade tippingpoints, som är irreversibla trösklar

när det blir svårt eller närmast omöjligt att vrida den tillbaka. Kommunen behöver därför arbeta parallellt med att aktivt minska lokalsamhällets och den egna organisationens påverkan på klimatet och med att ställa om och öka beredskapen för att kunna hantera ett förändrat klimat, till exempel ökad risk för översvämningar.

Osäkerhetsfaktorer

Skattekraften baseras på arbetade timmar. Hur, om och när lågkonjunkturen kommer att påverka arbetade timmar är osäkert. I de senaste prognoserna har de arbetade timmarna inte minskat i samma omfattning som prognostiserat.

Den höga inflationen under 2022 och inledningen av 2023 har generellt inneburit högre kostnadsnivåer. Åtgärder som höjd styrränta har inte gett den effekt som förväntades, vilket sannolikt kommer att leda till ytterligare höjningar av styrräntan. Osäkerheter finns också om var nivån på inflationen långsiktigt kommer att hamna. Mot bakgrund av den rådande inflationsutvecklingen kommer troligen de totala kostnadsökningarna för kommunen bli högre än de 10 mnkr som avsatts i budget för 2023.

Pensionskostnadernas utveckling är starkt kopplad till inflation och förväntad inflation under kommande år. Inflationen kommer att dämpas, men sannolikt inte till nivåerna före konjunkturunedgången.

Redovisningsregler som innebär att lokalhyror ska redovisas som finansiell leasing påverkar kostnaderna. I samband med årsredovisningen 2022 uppskattades merkostnaden till 4 mnkr och är inräknade i tjänstemannaunderlagets driftsbudget för 2024-2026. En utredning som kommer att visa på de faktiska kostnaderna pågår. Mot bakgrund av de omfattande investeringar som färdigställts under de senaste åren och som kommer att färdigställas under 2023 är det sannolikt att utredningen kommer att visa på en högre kostnadsnivå än vad som uppskattades i samband med årsredovisningen.

I tabellen nedan visas hur olika intäkts- och kostnadsposter skulle påverka kommunens resultat 2023 om de förändras. Bland annat framgår att en befolkningsförändring med 100 personer medför att nivån på skatter och bidrag ändras med 7,0 mnkr.

Effekt på kommunens intäkter	Förändring	Effekt +/-
Befolkningsförändring, effekt på skatter och bidrag	100 pers	7,0 mnkr
Skatteförändring	1 kr	81 mnkr
Förändring av generella statsbidrag i riket	500 mnkr	1,7 mnkr
Taxor och avgifter, hyror och arrenden	1%	1,5 mnkr
Övriga intäkter	1%	2,0 mnkr
Effekt på kommunens kostnader	Förändring	Effekt +/- mnkr
Inflationsuppräknning pensionskostnader	1%	10,0 mnkr
Lokalkostnader	1%	3,5 mnkr
Inköp av varor och tjänster (t.ex. pga. inflation)	1%	9 mnkr
Förändring kostnader för försörjningsstöd	100 pers	10,6 mnkr

Bilagor

Bilaga 1: Ekonomi- och upphandlingsavdelningens förteckning över genomförda ramjusteringar under beredningsprocessen

Utgångspunkten är den beslutade ramen enligt övergripande plan med budget 2023-2025 (KF 2022-11-21 §128).

Övergripande politisk ledning 2023	-7 035
<i>Tekniska justeringar</i>	
EU-val	-1 000
Justering tillfällig ramförstärkning förtjänsttecken, dubbla årgångar	350
Justering tillfällig ramförstärkning utbildning nya politiker	400
Aktuell ram 2024	-7 285
<i>varav kommunfullmäktige</i>	-4 888
<i>varav revisionen</i>	-1 332
<i>varav valnämnden</i>	-1 065
Bildningsnämnden 2023	-941 830
<i>Tekniska justeringar</i>	
Resursfördelning	13 383
Justering tillfällig ramförstärkning, ökad måluppfyllelse och trygghet på högstadiet och gymnasiet	2 000
Justering städ nya lokaler	134
Ramförstärkning ökat generellt statsbidrag	-2 300
Justering hyra 2023	-636
Aktuell ram 2024	-929 249
Kommunstyrelsen 2023	-257 991
<i>Tekniska justeringar</i>	
Justering hyra 2023	1 453
Justering kollektivtrafik	-2 200
Justering tillfällig ramförstärkning detaljplan Djulö	2 000
Aktuell ram 2024	-256 738
<i>varav kommuncentrala</i>	-18 142
<i>varav kommunledningsförvaltningen</i>	-98 027
<i>varav samhällsbyggnadsförvaltningen</i>	-119 269
<i>varav kommunstyrelsens medel till förfogande</i>	-3 000
<i>varav reserverat</i>	-18 300
Kulturnämnden 2023	-46 709
<i>Tekniska justeringar</i>	
Justering hyra 2023	-110
Aktuell ram 2024	-46 819
Bygg- och miljönämnden 2023	-683
Aktuell ram 2024, inkl miljöstrategiskt arbete	-683
Service- och tekniknämnden 2023	-139 528
<i>Tekniska justeringar</i>	
Justering städ nya lokaler	-154
Aktuell ram 2024	-139 682

Socialnämnden 2023	-203 226
Aktuell ram 2024	-203 226
Viadidaktnämnden 2023	-63 831
Aktuell ram 2024	-63 831
Vård- och omsorgsnämnden 2023	-877 199
<i>Tekniska justeringar</i>	
Resursfördelning	-15 882
Aktuell ram 2024	-893 081
Överförmyndarnämnden 2023	-6 570
<i>Tekniska justeringar</i>	
Justering tillfällig ramförstärkning utbildning nämnd	50
Aktuell ram 2024	-6 520
Räddningstjänsten VSR	-34 472
Aktuell ram 2024	-34 472
Drifteffekt av föreslagna investeringar	-2 135
Ökade kapitalkostnader nämnder	-3 656
FINANSIERING	
Ökade kostnader för lokaler	-15 863
Hysesleasing, effekt	-4 050
Justering enligt plan	-24 005
Aktuellt budgeterat belopp 2024	-43 918
Löneuppräknings	0
Löneuppräknings 2023-2024	-78 646
Aktuellt budgeterat belopp 2024	-78 646
Drifteffekt av föreslagna exploateringar	5 711
Aktuellt budgeterat belopp 2024	5 711
Personalomkostnadspålägg och semesterlöneskuld	162 140
Förändring PO och semesterlöneskuld	9 507
Aktuellt budgeterat belopp 2024	171 647
Pensioner	-201 058
Effekt av uppdaterad prognos per 2023-04-30	-52 049
Aktuellt budgeterat belopp 2024	-253 108
Intäkter Viadidakt Vingåker	13 628
Aktuellt budgeterat belopp 2024	13 628
Kapitalkostnadsintäkter	98 871
Uppdatering av underlaget	10 745
Aktuellt budgeterat belopp 2024	109 615
Kapitalkostnader exploatering	0
Uppdatering av underlaget	-1 364
Aktuellt budgeterat belopp 2024	-1 364

Avskrivningar	-86 757
För att beräkna avskrivningar måste hänsyn tas till flera faktorer såsom:	
Tidigare års investeringar	
2023 års investeringar som ännu inte är genomförda/aktiverade	
Investeringar som skett under tidigare år som kommer att vara avskrivna under 2024-2027	
Planerade investeringar under 2024-2027	
Tekniska justeringar	
Justering enligt underlag	-9 653
Aktuellt budgeterat belopp 2024	-96 410
Skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämning, generella statsbidrag samt kommunal fastighetsavgift	2 568 803
Effekt av uppdaterad skatteprognos, baserad på SKR:s prognos i februari 2023 och 34 700 invånare	116 816
Aktuellt budgeterat belopp 2024	2 685 619
Finansiering, utdelningar mm	25 027
Denna post består av följande poster; ränteintäkter och räntekostnader, momsersättning för särskilda boenden, avkastningskrav KFAB, kostnader för aktivering av bidraget till Citybanan	
Tekniska justeringar	
Justering finansiella poster	855
Aktuellt budgeterat belopp 2024	25 882
Statsbidrag för äldreomsorgssatsning	15 449
Aktuellt budgeterat belopp 2024	15 449
TOTALT	-33 270

Bilaga 2: Plan för investeringar 2024-2025 enligt övergripande plan med budget 2023-2026

Belopp i tkr		Investeringsutgift				Driftkonsekvenser			
Nämnd	Benämning	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
KS/KLF	Beslutsstödssystem					1 205			
KS/KLF	Årlig nätverksinvestering inklusive Wifi	2 000	2 000	2 000	2 000	100	100	100	100
KS/KLF	Digitalisering	1 000	1 000	1 000	1 000				
	<i>Summa kommunledningsförvaltningen</i>	<i>3 000</i>	<i>3 000</i>	<i>3 000</i>	<i>3 000</i>	<i>1 305</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
KS/SBF	Attraktiva parker	2 000	2 000	2 000		30	30	30	
KS/SBF	Katrineholms Logistikcentrum	500	500	500	500				
KS/SBF	Åtgärder enligt parkeringsstrategi	500	500	500	500	5	5	5	5
KS/SBF	Tillgänglighetsåtgärder	250	250	250	250				
KS/SBF	Belysning	1 000	1 000	1 000	1 000	10	10	10	10
KS/SBF	Gatuförbättringar	500	500	500	500				
KS/SBF	Nya Stråket		7 000				80		
KS/SBF	Trafiksäkerhetsåtgärder	1 000	1 000	1 000	1 000	10	10	10	10
KS/SBF	Katrineholms sjöpark (Norr)	2 500	6 000	3 000		15	30	15	
KS/SBF	Åtgärder enligt hastighetsplanen	700	700	700	700	5	5	5	5
KS/SBF	Åtgärder enligt dagvattenstrategin	500	500	500	500	5	5	5	5
KS/SBF	Kollektivtrafikåtgärder	500	500	500	500	5	5	5	5
KS/SBF	Åtgärder enligt GC-plan	3 000	3 000	3 000	3 000	10	10	10	10
KS/SBF	Åtgärder enligt grönplan	500	500	500	500	10	10	10	10
KS/SBF	Attraktiva gångstråk	500	500	500	500	10	10	10	10
KS/SBF	Utveckling av Djulöområdet	500	500	500	500	5	5	5	5
KS/SBF	Duvestrand park och bad	1 000							
KS/SBF	GC-bana Trolldalen	1 500				15			
KS/SBF	Väg 56, asfaltering av GC-bana Katrineholm-Bie	2 000				100			
KS/SBF	Backavallen exploatering, åtgärder Vasavägen	3 000				10			
KS/SBF	Stortorget exploatering, åtgärder Fabriksgatan	1 000	1 000			5	5		
KS/SBF	Bäverstigen exploatering, åtgärder allmän platsmark	500				15			
KS/SBF	Duvestrand exploatering, åtgärder Claestorpsvägen	4 000				70			
	<i>Summa samhällsbyggnadsförvaltningen</i>	<i>27 450</i>	<i>25 950</i>	<i>14 950</i>	<i>9 950</i>	<i>335</i>	<i>220</i>	<i>120</i>	<i>75</i>
KS/FAST	Utbyggnad och renovering av Nya Maistro	2 900							
KS/FAST	Gamla vattentornet invändig trappa	500							
	<i>Summa kommunägda fastigheter</i>	<i>3 400</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	Investeringsram kommunstyrelsen	33 850	28 950	17 950	12 950	1 640	320	220	175

Belopp i tkr		Investeringsutgift				Driftkonsekvenser			
Nämnd	Benämning	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
BIN	Upprustning förskolan	1 500	1 500	1 500	1 500				
BIN	Möbler och inventarier grundskolan	2 000	2 000	1 500	1 500				
BIN	Möbler och inventarier gymnasieskolan	3 000	3 000	1 500	1 500				
BIN	Möbler och inventarier gemensamma verksamheter	270	270	200	200				
BIN	Oförutsedda investeringar och myndighetskrav	500	500	500	500				
BIN	1-1 grundskola	9 674	8 883	6 366	6 196				
	Investeringsram bildningsnämnden	16 944	16 153	11 566	11 396	0	0	0	0
KULN	Offentlig konst	700	700	700	700				
KULN	Depositionskonst	300	300	300	300				
KULN	Belysning offentliga konstverk	100	100	100	100				
	Investeringsram kulturnämnden	1 100	1 100	1 100	1 100	0	0	0	0
STN	Arbetsmiljöåtgärder	300	300	300	300				
STN	El och belysning	5 525	2 350	2 100	2 000				
STN	Oförutsedda investeringar	1 200	1 200	1 200	1 200				
STN	Väginvesteringar	11 800	9 300	9 300	9 300				
STN	Fordon och maskiner	14 860	3 500	2 650	1 200				
STN	Friluftsbad	100	100	100	100				
STN	Lekplatser och parkutrustning	800	800	800	800				
STN	Sportutrustning	700	700	700	700				
STN	Storköksutrustning	1 500	1 500	1 500	1 500				
STN	Måltidsmiljö	300	300	300	300				
STN	Städotrustning förskolor	100	100	100	100				
STN	Städmaskiner till städentreprenaden	300	300	300	300				
STN	Motionsspår	400	1 000	200					
STN	Buskurer	100	100	100	100				
STN	Anslagstavlor	100	100	100	100				
STN	Anläggningar och fastigheter	6 500	3 900	4 000	500				
STN	Tallåsaulan	2 500							
STN	Djulö Camping		1 000	43 100	2 500				
STN	Strandcafé Djulö	6 000				-60			
STN	Kanotanläggning	4 500							
STN	Finansiell leasing bilar	17 500	7 000	3 500	17 500				
	Investeringsram service- och teknikenämnden	75 085	33 550	70 350	38 500	-60	0	0	0

Belopp i tkr		Investeringsutgift				Driftkonsekvenser			
Nämnd	Benämning	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
SOCN	Verksamhetssystem	600							
SOCN	Digitalisering soc	360							
SOCN	Inventarier soc	100	100	100	100				
SOCN	Arbetsmiljöinvesteringar soc	300	300	300	300				
	Investeringsram socialnämnden	1 360	400	400	400	0	0	0	0
VIAN	Bärbara datorer		504				84		
	Investeringsram viadidaktnämnden	0	504	0	0	0	84	0	0
VON	Inventarier Säbo, Norrgläntan	2 136							
VON	Inventarier Säbo, Furuliden	7 034							
VON	Inventarier Säbo, Vallgården		3 749						
VON	Inventarier Säbo, Almgården			3 206					
VON	Inventarier Säbo, Igelkotten		4 070						
VON	Inventarier Säbo, Yngaregården				1 992				
VON	Inventarier i brukarmiljö	1 300	1 300	1 300	1 300				
VON	Möbler	500	500	500	500				
	Investeringsram vård- och omsorgsnämnden	10 970	9 619	5 006	3 792	0	0	0	0
	SUMMA TOTAL INVESTERINGSRAM	139 309	90 276	106 372	68 138	1 580	404	220	175

Bilaga 3: Plan för exploateringar 2024-2025 enligt övergripande plan med budget 2023-2026

Belopp i tkr Benämning	Investeringsutgift				Driftkonsekvenser				Markbearbetning omsättningstillgång			
	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Luvsjön 4	11 000	11 000			300	-800	-2 500	-3 000				
Strängstorp bostäder	5 000	6 000			-1 500	-3 300	-3 300	-1 600				
Lövåsen-Finntorp					-20 900	-34 900	-13 900	-15 650				
Norra Stadsdelen	300	3 000			-2 000	-1 900	-2 000					
Lövåsen Uppsala				10 000	-10 300	-10 000	-10 000	-10 000				
Duvestrand					-3 500	-3 500						
Svartbäcksvägen		300	3 000		200	-5 000	-1 425					
Vasavägen/Backavallen	500				25							
Åsporten	2 000	1 000			-3 400	-3 500						
Bergsgatan	200	2 000			-3 000	-1 925						
Trolldalen Etapp 2					-2 800	-5 600	-2 100					
Trollestrand		10 000	10 000			200	-1 500	-1 500				
Ragnars Gärde, Björnsundet		20 000	20 000			-19 850	-20 000					
Lövkojan 9							-12 000					
Oförutsedda exploateringar	3 000	3 000	3 000	3 000	1 000	1 000	1 000	1 000				
Markreserv inköp									30 000	30 000	30 000	30 000
Summa	22 000	56 300	36 000	13 000	-45 875	-89 075	-67 725	-30 750	30 000	30 000	30 000	30 000

Bilaga 4: Plan för fastighetsinvesteringar 2024-2025 enligt övergripande plan med budget 2023-2026

Belopp i tkr		Investeringsutgift				Hyresåtagande			
Nämnd	Benämning	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
KFAB	Fettavskiljare	500	500	500	500	35	35	35	35
KFAB	Larm verksamhetslokaler	2 000	2 000	2 000	2 000	170	170	170	170
KFAB	Myndighetskrav OVK samt brandskydd	2 000	2 000	2 000	2 000	150	150	150	150
KFAB	Fastighetsbevarande åtgärder i div 200	9 700	9 500	7 300	7 800	664	652	512	544
KFAB	Miljö- och energibesparande åtgärder								
KFAB	Kameraövervakning skolor och förskolor	1 000	1 000	1 000	1 000	75	75	75	75
KFAB	Reservkraft	2 600	2 600	2 600	2 600	182	182	182	182
KFAB	Oförutsedda mindre investeringsbehov (verksamhetsanpassningar/myndighetskrav)	500	500	500	500	115	115	115	115
BIN	Fastighetsinvesteringar och utemiljö förskolor och skolor	4 500	4 500	4 500	4 500	605	605	605	605
BIN	Forssjö skola, om- och utbyggnad av befintliga entréer	3 000				390			
BIN	Ombyggnad av entréer på förskolor/skolor	800	800	800		104	104	104	
BIN	Valla skola, ombyggnad Bonäspaviljongen		1 500				195		
BIN	Lindengymnasiet, ombyggnad vån 2-5, integration gymnasiesärskolan	18 000				2 340			
STN	Duveholmshallen, tillbyggnad av matsal					28			
STN	Duveholmshallen, inomhusklimat i arbets- och konferensrum	1 000				97			
STN	Valla idrottshall, golv lilla gymnastiksalen	1 000							
VON	Utbyte av larmsändare brandlarm Funktionsstöd	100	100			23	23		
VON	Anpassning Vallgården inflytt 2025	500	40 000			39	3 105		
VON	Anpassning av äldreboende Norrglantan	36 000				2 520			
VON	Anpassning Igelkotten planerad inflytt 2025	500	80 000			35	5 600		
VON	Anpassning Almgården planerad inflytt 2026		500	50 000			35	3 500	
VON	Anpassning Yngaregården planerad inflytt 2027			500	50 000			35	3 500
SOCN	KIAB, Arkiv Västgötagatan	550				127			
KULN	KFAB Bostad Ombyggnation av kafeterian på Kulturhuset Ängeln	400				52			
KULN	KFAB bostad Ombyggnation av Bubblan (verkstad på barnavd)	200				26			
	Summa	84 850	145 500	71 700	70 900	7 776	11 045	5 483	5 376